

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobkyně: **H. B.**, zastoupené Pavlem Uhlem, advokátem, sídlem Kořenského 15, Praha 5, proti žalovanému: **Český báňský úřad**, sídlem Kozí 748/4, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2020, č. j. SBS 15599/2020/ČBÚ-21, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 7. 2022, č. j. 41 A 17/2020-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Dne 26. 2. 2020 uznal Obvodní báňský úřad pro území kraje Ústeckého (dále jen „OBÚ“) žalobkyni vinnou z přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), jehož se dopustila tím, že dne 30. června 2018 v dopoledních hodinách vědomě a úmyslně neoprávněně vnikla s dalšími účastníky akce KLIMAKEMP 2018 do důlního díla – lomu Bílina, na pracovní plán prvního skrývkového řezu, kde je vykonávána hornická činnost na základě rozhodnutí OBÚ a kam je vstup zakázán. Za popsané jednání žalobkyni uložil pokutu ve výši 4 000 Kč. Odvolání žalobkyně proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žalovaný zamítl.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který žalobu rozsudkem označeným v záhlaví zamítl.

[3] Krajský soud nepřisvědčil námitce porušení zásady *ne bis in idem*. V projednávaném případě nešlo o jednočinný, ale vícečinný souběh projednávaného přestupku s přestupkem spočívajícím v tom, že žalobkyně nesplnila pokyn policisty udělený na základě § 8 odst. 4 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, k zajištění účelu shromáždění, za který byla pokutována příkazem Městského úřadu Litvínov. Oba přestupky byly spáchány jak odlišným jednáním, tak odlišným následkem. Žalobkyně neuspěla ani s námitkou, že

nebyla prokázána její totožnost. Krajský soud v tomto směru zdůraznil, že žalovaný nevycházel jen z úředních záznamů policie, ale též z oznámení přestupku, seznamu „dodatečně ustanovených přestupců“ a pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, které prokazují, že se žalobkyně v daném čase nacházela na místě spáchání přestupku. Krajský soud rovněž shledal, že žalobkyně naplnila formální i materiální stránku přestupku. Snaha upozornit na klimatickou krizi totiž neopravňuje k porušování platných právních předpisů. Žalobkyně se přestupku nedopustila pouhou účastí na protestu, nýbrž až v okamžiku, kdy se oddělila od trasy protestu a neoprávněně vnikla do důlního díla. Poukaz žalobkyně na její právo na odpor dle čl. 23 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) označil krajský soud za nepřipadný, neboť žalobkyně se nestavěla na odpor žádné osobě či síle, která by se snažila odstraňovat demokratický řád lidských práv a základních svobod.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost.

[5] Namítala, že nebyla při skutku identifikována, respektive že ji policie identifikovala způsobem, který není ve spise nijak zachycen. Žalovaný následně vycházel ze závěru policie vyjádřeného v dokumentu, který nelze verifikovat, a tím pádem ani použít jako důkaz. To, že žalovaný tento dokument použil jako podklad rozhodnutí, neznámá, že nemůže zároveň jít o úřední záznam. Závěr krajského soudu je v rozporu s judikaturou, která zapovídá použít úřední záznam jako důkaz. Nelze dovodit, že pachatelem přestupku je stěžovatelka, protože to policie tvrdí. Krajský soud nemohl vycházet ani z příkazu vydaného v jiném řízení, neboť v něm se neprovádělo žádné dokazování. Pro jiné orgány je sice závazný výrok o vině, lze však vznášet námitky proti důkazním závěrům.

[6] Rovněž závěr soudu, že v posuzované věci nedošlo k porušení zásady *ne bis in idem*, je nesprávný. Úvaha, že došlo k naplnění dvou samostatných skutků, nemá oporu ve spise. Výzvy policie, aby se účastníci pochodu vrátili na trasu pochodu, která byla vzdálena minimálně stovky metrů od dolu, začala policie vydávat v okamžiku, kdy účastníci opustili trasu nahlášeného pochodu, tedy ještě před překročením hranic dolu. Už samotný záměr dostat se do dolu byl policejní výzvou zakázán a protiprávnost vstupu do dolu obě souběžná rozhodnutí pokrývají. Stěžovatelka nesouhlasí ani se závěrem žalovaného, že jednotlivé skutky odlišuje právně relevantní následek (zásah do různých chráněných zájmů). Odkazuje na rozsudek NSS ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 As 125/2011-163, a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Pluralita chráněných zájmů je nepodstatná, důležitá je fakticita následku. Není tedy možné za totéž jednání trestat opakovaně, byť by totéž jednání sankcionovaly různé předpisy.

[7] Krajský soud nesprávně posoudil i otázku naplnění materiální stránky přestupku. Jeho úvaha, že naplnění formálních znaků přestupku vede v běžně se vyskytujících případech i k naplnění materiálního znaku, vylučuje potřebnost zkoumání materiálního znaku. Skutek, který je proveden veřejně s cílem poukázat na veřejně prospěšné cíle (ochrana životního prostředí) a který nezpůsobí škodu ani nikoho fakticky neohrozí, lze navíc stěží považovat za běžně se vyskytující případ. Krajský soud se nevyjádřil k jednotlivým argumentům, jež stěžovatelka uvedla k absenci materiálního znaku přestupku. Stěžovatelka nesouhlasí ani s restriktivním výkladem práva na odpor, který

pokračování

podal krajský soud. Stěžovatelka se přestupku dopustila s cílem vyjádřit protest proti těžbě hnědého uhlí, která podle ní bezprostředně ohrožuje celosvětové životní prostředí, za situace, kdy se právní či politické nástroje nejevily jako relevantní a dostatečně účinné. Lze přitom uvažovat o tom, že činnost orgánů, které mají zhoršování parametrů celosvětového klimatu bránit, je znemožněna. I kdyby nebyly naplněny podmínky pro uplatnění práva na odpor, stále by se jim zkoumaná situace blížila, což by rovněž mělo vliv na posouzení materiálního znaku přestupku. Jednání stěžovatelky bezesporu naplňuje znaky občanské neposlušnosti, k níž odkázala na nález Ústavního soudu ze dne 11. října 2021 sp. zn. II. ÚS 1022/21 a připojené odlišné stanovisko.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že kasační stížnost není důvodná a neobsahuje žádné skutečnosti, které by měly vést k revizi rozsudku krajského soudu či žalobou napadeného rozhodnutí, na jejichž odůvodnění odkazuje.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc rozhodovanou v řízení před krajským soudem samosoudcem, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Stěžovatelka v kasační stížnosti nevznáší žádné právní otázky, které by nebyly judikaturou řešeny, byly řešeny rozdílně či by měly být vyřešeny jinak.

[12] Skutkově obdobnými věcmi, v nichž stěžovatelé (jiní účastníci akce KLIMAKEMP 2018) vznesli v podstatě totožné námitky jako v nynější věci, se Nejvyšší správní soud zabýval již v rozsudcích ze dne ze dne 31. 10. 2022, č. j. 4 As 100/2022-32, a zejména ze dne 22. 11. 2022, č. j. 6 As 175/2022-28. Uvedené rozsudky odpovídají na všechny stěžovatelkou nyní vznesené námitky, a proto postačí stručně zrekapitulovat jejich závěry.

[13] K otázce identifikace stěžovatelky jakožto pachatelky přestupku soud upozornil, že judikatura zapovídá použití úředního záznamu jako jediného důkazu, v projednávané věci však žalovaný a soud měli k dispozici také příkaz Městského úřadu Litvínov, přičemž soud neshledal důvod, proč z něj nebylo možno vycházet. Stěžovatelka navíc skutečnost, že na inkriminovaném místě byla, nijak konkrétně nepochybovala ani konkrétně netvrdila, že policie postupovala protiprávně, takže by snad její zjištění nebylo možno procesně použít. Naopak uváděla, že cílem jejího jednání bylo protestovat proti těžbě hnědého uhlí, která ohrožuje celosvětové klima, čímž fakticky skutečnost, že do lomu Bílina vnikla, potvrzovala.

[14] K námitce porušení zásady *ne bis in idem* soud aproboval závěr krajského soudu a žalovaného, že stěžovatelka spáchala dva přestupky ve vícečinném souběhu. Skutkovou podstatu přestupku podle horního zákona (přesněji řečeno její formální znaky) stěžovatelka naplnila tím, že vnikla do důlního díla, kam je vstup zakázán. Naproti tomu skutkovou podstatu přestupku podle zákona o právu shromažďovacím stěžovatelka podle pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, který není předmětem přezkumu v tomto řízení, naplnila tím, že neuposlechla pokyn policisty k opuštění prostoru lomu Bílina. Nehledě na časový odstup obou jednání, neuposlechnutí policistovy výzvy není součástí jednání naplňujícího znaky skutkové podstaty přestupku podle horního zákona, ani nebylo stěžovatelce kladeno k tíži jako přítěžující okolnost. Rozdílné jsou i zájmy chráněné oběma dotčenými předpisy. Nešlo tedy o tentýž skutek, a nemohlo tak dojít k porušení zákazu dvojího trestání.

[15] Nejvyšší správní soud aproboval taktéž závěr krajského soudu, který stěžovatelčinu pohnutku spočívající ve snaze upozornit na klimatickou krizi nepovažoval za výjimečnou okolnost, jež by odůvodnila závěr, že stěžovatelčino jednání nenaplnilo materiální znak přestupku. Taktéž aplikace stěžovatelkou namítaného práva na odpor dle čl. 23 Listiny je pojmově vyloučena, neboť stěžovatelka má možnost domáhat se ochrany svých práv před soudem. Nejvyšší správní soud odmítl stěžovatelkou naznačované rozšiřování tohoto článku. Občanská neposlušnost, kterou se stěžovatelka také zaštiťovala, může podléhat legitimním sankcím, jejichž ústavnost je nutno posoudit optikou těch základních práv, která mohou na aktivitu „neposlušných občanů“ dopadat. Nejvyšší správní soud však neshledal, že by rozhodnutí žalovaného nepřiměřeně zasahovalo do stěžovatelčiny svobody projevu a práva pokojně se shromažďovat.

[16] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v projednávané věci neshledal ani pochybení krajského soudu, natož takové, které by mohlo mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatelky, neboť krajský soud postupoval v souladu s výše uvedenými závěry.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2022

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu

